

Om livsens og dødsens nøkler

Jan Inge Sørnbø siterer Alfred Hauge når han i Aftenbladets Pluss magasin den 29. mai kommenterer Frps vedtak om aktiv dødshjelp. I artikkelen, som vurderer mange sider ved saken, er han likevel lettvint i sin sammenligning med nazistenes utryddinger under krigen: "Det er ikkje likt", sier han kort. Den fundamentale forskjellen er individets selvbestemmelse mot krigens kollektive avstraffelse. Sørnbø peker på en forskjell, og ved første øyekast synes det han sier svært så tilforlåtelig. En sammenligning med Nazi-Tysklands grufulle handlinger synes fjern. Selv om konklusjonen er den samme: En myndighetsgitt rett til å ta liv.

For noen og tredeve år siden fikk vi loven om selvbestemt abort. Kvinnen var den beste til å bestemme. I kampens hete ble det den gang understreket til det kjedsommelige at abort var en siste utvei i en nødssituasjon. I dag klages det over stor økning i aborttall. Og i Danmark fødes det nesten ikke barn med Downs syndrom. Handikapedet er bortimot utryddet ved hjelp av teknologi, en abortlov og enkle nære tanker om hva en personlig tror er best. Utviklingen siger videre; fra kvinner i en vanskelig og fortvilet situasjon, til sorteringen av hvem vi vil skal fødes.

Så hvor er den prinsipielle forskjellen?

Tyskernes utryddinger gikk ut over handikappa, utviklingshemma og raser en så på som mindreverdige, skriver Sørnbø. Verken han eller andre kan garantere for at en lov om aktiv dødshjelp, ikke vil føre oss inn i en korrekthet som forventer og legger press på eldre mennesker og deres omgivelser. Og det er stor forskjell på å ønske seg død, og det å vite at andre ønsker det. Vil retten til livet alltid være en selvfølge? Den har i hvert fall ikke alltid vært det. Og i et samfunn hvor kost/nytte tenkningen er svært så dominerende, kan en fort utvikle seg bort fra denne selvfølgen. De fleste av oss vil helst oppleve alderdommen uten å være forhåndsdømt!

Hos nazistene var ikke individets selvbestemmelse noen prioritert verdi. Det er rett det, Jan Inge Sørnbø. Men også naziregimet hadde sine begrunnelser: Noen var uønsket. Nøklene til livet har vi for lengst gitt til enkeltmennesket. Nå gjelder det kollektivets kontroll over døden sine. I vårt moderne samfunn følger vi ikke tyskernes brutale metodikk. Så langt derifra. Vi har våre mer raffinerte måter å gjøre tingene på. Valget skal i utgangspunktet være selvbestemt, men hvor genuint selvstendig er det?